

Nota Revisi

Mengenai penyelidikan dan kajian kes: Satu tinjauan literatur

Ang Kean Hua¹

¹Faculty of Environmental Studies, Universiti Putra Malaysia, 43400 UPM Serdang, Selangor Darul Ehsan

Correspondence: Ang Kean Hua (email: angkeanhua@yahoo.com)

Abstrak

Kajian penyelidikan merupakan proses dan keadah untuk mengutip, mengumpul, dan menganalisis data bagi menghasilkan keputusan dan maklumat untuk meningkatkan pemahaman serta menyelesaikan masalah berkaitan dengan masyarakat. Tujuan utama kajian penyelidikan adalah membantu manusia untuk memahami dan menyelesaikan sesuatu masalah, menyampaikan idea dan maklumat kepada masyarakat, membantu penyelidik membuat keputusan melalui pengumpulan data, dan mengembangkan ilmu pengetahuan yang baharu. Kajian penyelidikan boleh dibahagikan kepada beberapa fasa, iaitu fasa pertama (pernyataan masalah, persoalan, hipotesis atau objektif kajian), fasa kedua (kajian literatur, reka bentuk kajian, instrumentasi, kajian awal), dan fasa ketiga (pengumpulan data, analisis data atau hasil kajian, dan penyediaan laporan). Kajian penyelidikan penting untuk menambahkan ilmu pengetahuan, menerangkan fenomena melalui penemuan teori atau prinsip baru yang menyatakan sebab dan akibat, mengurangkan impak kesan negatif kepada peningkatan impak positif melalui logikal dan fakta dalam proses pemikiran manusia, maklumat yang boleh dirujuk oleh masyarakat bagi penambahbaikan luaran dan dalaman manusia, dan sumbangan penyelidik berasaskan objektif (bukan emosi) yang mengarah kepada kebaikan.

Katakunci: fasa, kaedah, kajian penyelidikan, kepentingan, studi kajian, tujuan

Revision Note

On research study, case study: A literature review

Abstract

Research works and studies are methods and processes for collecting, gathering, and analyzing data to produce results, information and knowledge that could explain phenomena through discovery, and improve the understanding and solving of problems. Research studies can be divided into several phases, namely, the first phase of spelling out problem statement, research questions, hypothesis or research objectives; the second phase of literature review, study design, instrumentation, and preliminary or pilot studies; and the third phase of data collection, data analysis or result analyses, and preparation of the research report. Research studies contribute to fact-based rather than emotion-based knowledge that further human progress.

Keywords: research interests, research methods, research objectives, research phases, research studies

Pengenalan

Kajian penyelidikan boleh membawa maksud yang pelbagai mengikut kepada bidang-bidang tertentu seperti sains, kemanusiaan, seni, ekonomi, sosial, perniagaan, dan sebagainya. Sebagai contohnya, bidang sains memberi makna kajian penyelidikan sebagai kaedah sistematik digunakan untuk mengumpul data dan meningkatkan perasaan rasa ingin tahu, dimana maklumat dihasilkan adalah saintifik dan teori dalam menjelaskan alam sekitar dan sifat-sifat dunia; manakala bidang kemanusiaan pula diterangkan oleh sarjana-sarjana dengan menyatakan kajian penyelidikan adalah bukan hanya mencari jawapan yang betul atau muktamad bagi soalan-soalan, malah meneroka isu-isu dan maklumat yang terdapat disekelilingnya dengan menggunakan kaedah 'hermeneutics', 'semiotics', atau 'epistemology', dimana konteks ini melibatkan sosial, politik, sejarah budaya atau eknik; dan dalam bidang seni menyebut kajian penyelidikan sebagai 'penyelidikan berasaskan amalan', dengan pengamalan dan kreativiti boleh dikira sebagai penyelidikan, dimana kaedah digunakan lebih kepada saintifik dalam penyelidikan mencari pengetahuan dan kebenaran (Eisenhardt, 1989) (Lakatos, 1978) (Yin, 2013). Secara umumnya, kajian penyelidikan boleh didefinisikan sebagai mengumpul data, maklumat, dan fakta untuk meningkatkan pengetahuan (Shuttleworth, 2008), atau penyelidikan adalah satu proses langkah-langkah yang digunakan untuk mengumpul dan menganalisis maklumat untuk meningkatkan pemahaman tentang satu topic atau isu (Creswell, 2002). Dengan kata lain, kajian penyelidikan adalah 'siasatan atau pemeriksaan terperinci; terutama penyiasatan atau ujikaji yang bertujuan untuk penemuan dan interpretasi fakta, semakan teori diterima atau undang-undang berdasarkan fakta-fakta yang baru, atau aplikasi praktikal seperti teori atau undang-undang baru disemak semula' (Webster, 2006).

Penyelidikan merupakan satu kaedah yang dilakukan untuk memastikan maklumat yang diperoleh munasabah dan disokong oleh data-data kualiti dan kuantiti (Chua, 2011). Secara amnya, penyelidikan dilakukan dengan mengumpul data (bagi berkaitan dengan suatu topik) daripada individu, kumpulan individu, bahan-bahan dokumentasi, dan pelbagai sumber lain. Penyelidikan boleh diungkapkan secara ringkas melalui satu proses sistematik melibatkan proses merancang kaedah penyelidikan, mengumpul data, menghurai data, dan melaporkan maklumat (Chua, 2011). Penyelidikan akan menentukan ketidakpastian yang wujud, dimana ianya digunakan sebagai (Chua, 2011);

- Alat untuk memperoleh maklumat sah dan boleh dipercayai,
- Alat untuk mengumpul bukti,
- Alat untuk membetulkan stereotaip, tradisi, dan kepercayaan,
- Alat untuk meramal masa depan,
- Alat untuk menerangkan keadaan sebenar dalam suatu fenomena, contohnya perbezaan, perhubungan, perkaitan, pengkaitan, dan sebagainya.

Kajian penyelidikan boleh dikategorikan kepada beberapa peringkat, dimana peringkat-peringkat kajian ini boleh dinyatakan dalam kertas cadangan penyelidikan atau 'research proposal'. Oleh itu, selepas pernyataan masalah atau isu-isu ditentukan, maka kertas cadangan penyelidikan akan terlibat terutama dalam merancang kaedah penyelidikan yang akan digunakan dan dijalankan melalui penulisan samada komputer atau menulis di atas kertas. Kertas cadangan penyelidikan merupakan langkah awal bagi membantu kajian penyelidikan dapat dijalankan dengan lancar tanpa menghadapi sebarang masalah.

Metodologi

Kajian penyelidikan harus dirancang melalui proses-proses (iaitu porses sebelum, semasa, dan selepas) yang sistematik agar tidak melakukan kesilapan, kesalahan, dan kecuaiian dalam mengutip dan mengumpul data-data bagi suatu kajian. Kajian penyelidikan boleh dibahagikan kepada beberapa peringkat seperti di dalam Rajah 1.

Jadual 1. Proses-proses kajian penyelidikan

Perbincangan

Peringkat-peringkat kajian penyelidikan boleh dibahagikan kepada tiga fasa, iaitu fasa pertama (melibatkan pernyataan masalah, persoalan, hipotesis atau objektif kajian), fasa kedua (melibatkan kajian literatur, reka bentuk kajian, instrumentasi, kajian awal), dan fasa ketiga (melibatkan pengumpulan data, analisis data atau hasil kajian, dan penyediaan laporan). Pernyataan masalah merupakan isu yang wujud atau timbul, yang boleh menarik perhatian atau menjadi penggerak serta dorongan untuk melakukan kajian keatasnya (Chua, 2011). Dengan kata lain, pernyataan masalah merujuk kepada satu pernyataan yang jelas, tepat dan ringkas kepada persoalan atau isu yang ingin diselidik dengan tujuan ingin mencari jawapan atau penyelesaian. Sekaran (2000) pernah menyebut bahawa pernyataan masalah adalah berkait dengan sebarang situasi yang ada pada ruang antara tahap yang sebenar dan tahap yang dihayati. Namun pernyataan ini harus dinyatakan dengan tepat dan jelas (Konting, 2004). Selepas pernyataan masalah diwujudkan, persoalan kajian akan mengambil tempat yang seterusnya untuk menjalankan penyelidikan. Pernyataan masalah boleh dikaitkan dengan persoalan kajian, dimana penyelidik wajib dan harus mempunyai pandangan yang kritis dan selektif, agar permasalahan dalam penyelidikan akan memiliki ciri-ciri yang boleh menggerakkan penyelidik untuk menjalankan kajian secara khusus dalam usaha mencari jawapan sebenar. Persoalan-persoalan kajian yang boleh ditanyakan kepada pernyataan masalah adalah;

1. Adakah permasalahan yang dipilih berguna, memberi manfaat atau kesan positif untuk diselesaikan?
2. Adakah kebijaksanaan diperlukan untuk menyelesaikan permasalahan tersebut? Contohnya, kajian penyelidikan yang pernah dilakukan oleh penyelidik lain, boleh dirujuk sebagai perintis untuk kajian yang lebih mendalam.
3. Adakah masalah yang dipilih sesuai untuk melibatkan kaedah atau cara penyelesaian melalui analisis (contohnya kolerasi, koefisien, khi kuasa dua, dan sebagainya) tertentu?

4. Adakah permasalahan yang dipilih menarik untuk diselesaikan? Contohnya, permasalahan yang memberi jawapan kepada penemuan baru.
5. Adakah data yang diperlukan dalam jumlah yang banyak atau kesukaran mendapatkan data adalah senang bagi menjawab permasalahan?
6. Adakah penyelidik mencukupi tenaga, wang dan masa dalam usaha menyelesaikan permasalahan?
7. Permasalahan tidak harus menjadikan penyelidik kabur dari segi istilah atau konsep, mahupun mengencilkan skop permasalahan yang boleh mewujudkan kehilangan pengertian sebagai masalah penyelidikan.

Setelah pernyataan masalah ditransformasikan ke dalam persoalan kajian, maka objektif atau hipotesis kajian boleh ditentukan dalam menjawab pernyataan masalah. Objektif kajian boleh dirujuk sebagai sesuatu yang boleh diukur, sesuatu yang khusus yang ingin dicapai (Kamus Dewan, 2005). Dengan maksud lain, objektif kajian ialah pernyataan mengenai sasaran yang hendak dicapai, boleh dicerap dan diukur (Konting, 2004). Kebiasaannya, objektif digunakan untuk mencapai matlamat atau tujuan. Sebenarnya, tujuan kajian boleh dirujuk sebagai matlamat, dimana matlamat adalah jangkaan umum hasil daripada sesuatu aktiviti atau proses (Koting, 2004) dengan bertujuan untuk mencapai atau melaksanakan kajian tersebut. Objektif boleh dibahagikan kepada dua kategori, iaitu objektif umum (boleh ditafsirkan sebagai merangka kefahaman yang tepat tentang topik kajian dengan menstrukturkan semula ayat yang diguna dalam topik kajian) dan objektif khusus (boleh didefinisikan sebagai langkah demi langkah dilakukan dalam kajian penyelidikan) (Johari, 2003). Kebiasaannya, objektif kajian boleh ditulis seperti 'mereka bentuk atau membangunkan...', 'mengenal pasti atau meramalkan...', 'menganalisis atau menentukan...', 'menilai atau menguji...', 'membuktikan...', dan sebagainya.

Selepas objektif kajian telah diwujudkan, terdapat sesetengah penyelidik akan menggunakan hipotesis untuk menilai keberkesanan objektif kajian tersebut. Hipotesis adalah mencadangkan tentang penjelasan bagi suatu fenomena, dimana penyelidik akan membuat jangkaan mengenai hubungan antara pembolehubah-pembolehubah dan mengaitkan teori dengan cerapan. Tujuan utama melibatkan hipotesis adalah untuk memberi ramalan sementara tentang suatu fenomena, membuktikan perhubungan antara pembolehubah, boleh dijadikan panduan penyelidikan, dan berupaya untuk melaporkan dapatan serta kesimpulan. Hipotesis mempunyai beberapa ciri-ciri, iaitu dinyatakan dengan mudah, jelas dan tepat; diguna untuk menilai hubungan antara pembolehubah; bersifat khusus dan bukannya bersifat umum; mempunyai kuasa penjelasan seperti logik, tepat, jelas dan rasional; permasalahan yang boleh diuji; dan kekal kepada pengetahuan atau teori yang sedia dan tidak bertentangan dengannya. Hipotesis boleh dibahagikan kepada dua bentuk, iaitu secara induktif dan secara deduktif; dimana kedua-dua bentuk ini boleh dicerapkan ke dalam Hipotesis Nol (H_0) dan Hipotesis Alternatif (H_a). H_0 adalah lebih kepada negatif, tiada perbezaan, tiada perhubungan atau perkaitan antara pembolehubah (Fisher, 1970), manakala H_a pula dinyatakan dalam positif dan bertentangan dengan H_0 . Selalunya, H_a diterima daripada H_0 dalam kajian penyelidikan kerana sifat informasi yang dihasilkan adalah lebih kepada positif atau kebaikan (kecuali kes-kes tertentu yang boleh menerima H_0) (Jaccard, 1983).

Fasa kedua melibatkan kajian literatur, reka bentuk kajian, instrumentasi, dan kajian awal. Kajian literatur boleh dikenali sebagai tinjauan literatur atau sorotan literatur; mempunyai maksud sebagai membuat rujukan secara kritikal dan sistematik ke atas dokumen-dokumen yang mengandungi maklumat, idea, data dan kaedah memperoleh maklumat, dimana ianya berkaitan dengan tajuk kajian yang diselidik (Chua, 2011). Tujuan utama menjalankan kajian literatur adalah untuk meletakkan kajian yang dijalankan pada perspektif sains, membantu penyelidik membuat hubung-kait kajiannya dengan badan pengetahuan, mengelakkan penyelidik daripada membuat penyalinan, dan membantu penyelidik darisegi membaiki atau membetulkan kelemahan-kelemahan kajian lepas daripada terus mempelajari perkara yang kurang tepat (Chua, 2011). Maklumat-maklumat yang selalu merujuk kepada kajian literatur adalah mengenai teori, reka bentuk kajian, kaedah mengumpul dan menganalisis data; manakala jenis sumber terbitan yang boleh digunakan dalam kajian literatur pula adalah buku, jurnal, suratkhbar, majalah, prosiding seminar atau konferensi, laporan kajian, tesis dan disertasi.

Seterusnya, reka bentuk kajian boleh didefinisikan sebagai perancangan yang menentukan cara penyelidikan dijalankan untuk mendapatkan jawapan kepada permasalahan penyelidikan. Reka bentuk kajian boleh dibahagikan kepada dua kategori, iaitu experimental (kajian eksperimental benar dan kajian kuasi-eksperimental) dan bukan experimental (kajian tinjauan, kajian lapangan, kajian kes, kajian tindakan, dan kajian sejarah) (Chua, 2011). Kebiasaannya, reka bentuk kajian juga melibatkan penentuan kaedah seperti kuantitatif atau kualitatif, dimana kedua-dua kaedah ini akan menentukan data primer atau data sekunder yang akan dikutip dan dikumpul bagi menjalankan analisis. Penentuan reka bentuk kajian akan dilanjutkan kepada instrumentasi yang ingin digunakan semasa mengumpul data. Dalam bidang kemanusiaan (sains sosial), instrumen kajian yang paling popular digunakan adalah soal selidik bagi kaedah kuantitatif. Soal selidik yang akan dirangka mesti mempertimbangkan perasaan responden, item perlu pendek dan ringkas, bilangan item perlu dikurangkan, dan mengumpul data yang konkrit; dengan soalan yang dihasilkan akan berpandukan kepada jenis item seperti pilihan tunggal, bebas, aneka pilihan, pangkatan, dan jenis pilihan mengikut susunan kesesuaian (Chua, 2011). Walaupun instrumen kajian dilihat sebagai mudah untuk diwujudkan, namun terdapat langkah-langkah dan peraturan yang perlu diambil perhatian seperti menyenaraikan variabel-variabel yang ingin dikaji, menganggar cara menganalisis data, menyemak senarai variabel, dan menggunakan bahasa dan perkataan yang sesuai. Akhir sekali dalam fasa kedua adalah kajian awal, dimana kaedah ini dirujuk sebagai kajian rintis atau 'pilot study'. Kajian awal atau rintis boleh didefinisikan sebagai kajian secara kecil-kecilan dijalankan sebelum kajian sebenar dilakukan (Chua, 2011). Fungsi sebenar kajian rintis adalah (Chua, 2011);

- menguji dan membina keberkesanan alat kajian
- menilai kebolehlaksanaan atau kemunasabahan kajian sebenar
- membentuk cadangan dan garis kasar kajian
- menilai kesesuaian reka bentuk kajian
- menilai keberkesanan rangka dan teknik persampelan
- mengenal pasti masalah
- menganggarkan saiz sampel
- menentukan jumlah kos
- menilai keberkesanan teknik analisis kajian
- menilai kesesuaian soalan kajian
- membantu darisegi kelancaran dalam kajian
- membantu darisegi faktor luaran, contohnya kajian berkesan dapat meyakinkan pihak penaja untuk membiayai pembelajaran

Fasa ketiga merupakan fasa terakhir dalam kajian penyelidikan, dengan mengaitkan kepada pengumpulan data, analisis data atau hasil kajian, dan penyediaan laporan. Pengumpulan data adalah kaedah digunakan untuk mengutip data melalui persampelan yang telah ditetapkan. Secara umumnya, persampelan adalah proses memilih sebilangan subjek daripada sesuatu populasi untuk dijadikan sebagai responden kajian (Chua, 2011) (Krejcie & Morgan, 1970). Persampelan bagi kajian kuantitatif melibatkan bilangan yang banyak (sekurang-kurangnya 10 bilangan), yang merujuk kepada penyelidikan yang menggunakan statistik atau kuantifikasi untuk mengukur pembolehubah (variabel) (Krejcie & Morgan, 1970), diikuti dengan persampelan kajian kualitatif pula memerlukan pemerhatian yang teliti dengan hanya memberikan tumpuan terhadap sampel yang kecil (atau jumlah kecil) dalam satu kumpulan (Hamzah, 2010). Terdapat beberapa faktor yang perlu diberi perhatian yang boleh mempengaruhi saiz sampel, iaitu jenis kajian (contohnya kualitatif – melibatkan kajian inferensi, kuantitatif – melibatkan kajian deskriptif), jenis populasi (contohnya populasi homogenus – saiz sampel kecil, populasi heterogenus – saiz sampel besar), perbelanjaan (melibatkan kos, masa, tenaga kerja, dan sumber lain dalam menentukan saiz sampel), dan skala pengukuran (contohnya skala nominal – saiz sampel kecil, serta skala ordinal, selang dan nisbah – saiz sampel besar) (Chua, 2011). Jadi, persampelan yang tepat dan jitu akan mempengaruhi proses pengumpulan data. Sebagai contohnya, jika kaedah kuantitatif digunakan

dalam penyelidikan, maka data yang diperlukan adalah banyak; dan sekiranya jumlah data tidak mencukupi, maklumat yang dihasilkan mempunyai kebolehpercayaan yang rendah dan akan menghasilkan ralat yang boleh menjejaskan kualiti kajian penyelidikan tersebut.

Seterusnya adalah proses analisis data. Secara umumnya, proses analisis data boleh didefinisikan sebagai proses menolah data menjadi informasi, sehingga ciri-ciri dan sifat-sifat data tersebut dapat difahami dengan mudah dan manfaat terutama dalam menjawab masalah-masalah berkaitan dengan kajian penyelidikan (Merriam, 1998) (Bryman & Cramer, 1994). Tujuan utama menjalankan proses analisis data adalah mendeskripsikan data, membuat induksi atau kesimpulan, usaha mencapai objektif atau hipotesis kajian, dan mencari jawapan kepada permasalahan kajian penyelidikan yang berkaitan dengan masyarakat. Bagi menghasilkan maklumat atau keputusan melalui analisis data, beberapa langkah perlu diambil perhatian seperti peringkat mengutip data (proses pengutipan data), peringkat mengumpul data (proses pengumpulan data), peringkat pengabungan data, peringkat *key in-editing-coding* data (proses masukkan data ke dalam komputer, edit, dan mengkodkan data-data), peringkat pengujian (proses analisis data melalui komputer), dan peringkat mendeskripsikan data (proses menghasilkan maklumat atau keputusan dalam bentuk graf, diagram, jadual, dan sebagainya). Analisis kajian dapat dikaitkan dengan hasil kajian, dimana kesemua maklumat yang diperolehi melalui proses analisis data akan menjadi keputusan atau maklumat baru dalam kajian penyelidikan tersebut, yang juga merupakan hasil kajian penyelidikan. Oleh itu, maklumat dan keputusan dalam bentuk frekuensi, peratusan, graf, jadual, diagram, dan sebagainya, adalah merujuk kepada hasil analisis data yang akan menjadi penentu kepada pencapaian objektif atau hipotesis kajian penyelidikan.

Langkah terakhir dalam fasa ketiga adalah penyediaan laporan. Kebiasaannya, laporan penyelidikan boleh dibahagikan dalam enam bab, iaitu bab 1 (pengenalan), bab 2 (kajian literatur), bab 3 (metodologi), bab 4 (analisis dan hasil kajian), bab 5 (perbincangan dan cadangan), dan bab 6 (kesimpulan). Bab 1 mengenai pengenalan, dimana masalah kajian, tujuan kajian, persoalan kajian, objektif atau hipotesis kajian, dan kepentingan kajian akan dibincangkan dalam bahagian ini. Bab 2 berkaitan dengan kajian literatur, dimana kajian lepas yang berkaitan dengan tajuk atau topik kajian akan dijadikan sebagai contoh dan panduan, tetapi dilarang sama sekali untuk menyalin atau meniplak hasil penyelidikan lain kecuali digunakan dalam membuat perbincangan secara kritikal dan logikal. Bab 3 adalah keadah metodologi, iaitu reka bentuk kajian akan dibincangkan dengan melibatkan kaedah eksperimental atau bukan eksperimental, kaedah kuantitatif atau kualitatif, dan data primer atau sekunder. Dengan kata lain, proses perancangan, proses aplikasi dan proses analisis akan dibincangkan pada bahagian ini (Hua, 2016). Bab 4 pula ialah analisis dan hasil kajian, dimana bahagian ini akan membincangkan tentang kaedah dan proses analisis yang digunakan untuk menghasilkan keputusan dan maklumat. Maklumat baru ini akan diterjemahkan ke dalam bentuk perkataan atau gambar rajah yang mudah difahami untuk dijadikan sebagai hasil kajian. Bab 5 merupakan bahagian perbincangan dan cadangan, dengan hasil kajian mengenai penemuan baru akan dibawa kepada perbincangan, samada keputusan adalah positif atau negatif. Kedua-dua keputusan (positif atau negatif) ini akan melanjutkan kepada peringkat cadangan, sebagai contohnya jika keputusan menunjukkan positif, maka permodelan atau pembangunan tentang teori atau formula baru dapat diwujudkan; manakala jika keputusan negatif, perubahan dan pembaikan akan dicadangkan sebagai suatu penemuan baru untuk mengelakkan kesan buruk dan impak negatif daripada terus berlaku. Akhir sekali adalah bab 6 dengan menumpukan kepada kesimpulan, dimana peringkat bab 1 hingga bab 5 akan menentukan samada keputusan yang dihasilkan dapat menjawab hipotesis kajian atau mencapai objektif kajian yang telah ditetapkan. Sekiranya keputusan dihasilkan tidak dapat mencapai hipotesis atau objektif kajian, penyelidikan tersebut bukan gagal, tetapi akan menjadi titik permulaan kepada penyelidik lain untuk membuat kajian penyelidikan tersebut bagi mencari penyelesaian kepada permasalahan. Akhir sekali, penyelidik harus menyenaraikan bahan-bahan rujukan (dibawah tajuk rujukan) yang termasuk buku, jurnal, majalah, prosiding, seminar, tesis, disertasi, akhbar, laporan kajian, maklumat elektronik, dan sebagainya, agar ianya boleh dirujuk oleh penyelidik lain untuk membuat pembacaan atau kajian literatur (Chua 2011). Rujukan ini harus ditulis mengikut format yang ditetapkan seperti APA (*American Psychological Association*), MLA (*Modern Language Association*), ACS (*American Chemical Association*) dan CBE (*Council of Biology Editors*) (Chua, 2011).

Kesimpulan

Pengenalan kepada kajian penyelidikan melalui perspektif literatur menunjukkan kepentingan kajian penyelidikan dan kaedah yang dilakukan daripada pernyataan masalah hingga ke penyediaan laporan. Kajian penyelidikan bukan sahaja dijalankan oleh saintis, penyelidik ataupun akademik, tetapi ianya boleh diaplikasikan oleh semua lapisan masyarakat bagi meneruskan ilmu pengetahuan dari satu generasi hingga ke generasi yang akan datang. Sememangnya kajian penyelidikan merupakan pembelajaran pengetahuan bagi sepanjang hayat yang membawa kepada kemajuan dan perkembangan manusia sehingga ke tahap yang tinggi. Tanpa penyelidikan, maka tanpa pengetahuan, dan seterusnya tanpa arah tuju yang benar. Buktinya, sebiji epal jatuh dari pokok menghasilkan istilah graviti (Einstein, 1906), eksperimen tanpa titik noktah menemui ciptaan cahaya (Edison, 1880), dan sebagainya. Oleh itu, kajian penyelidikan harus diteruskan agar manusia tidak mengalami ketandusan darisegi ilmu pengetahuan.

Rujukan

- Bryman A, Cramer D (1994) *Quantitative data analysis for social scientists* (rev. Taylor & Frances/Routledge).
- Chua YP (2011) *Kaedah dan statistik penyelidikan: kaedah penyelidikan*. McGraw-Hill Education.
- Cresswell JW (2002) *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative*. Prentice Hall.
- Edison TA (1880) *U.S. Patent No. 223,898*. U.S. Patent and Trademark Office, Washington, DC.
- Eisenhardt KM (1989) Building theories from case study research. *Academy of Management Review*. 14(4), 532-550.
- Einstein A (1906) On the theory of the Brownian movement. *Annalen der Physik* 4(19), 371-381.
- Fisher FM (1970) Tests of equality between sets of coefficients in two linear regressions: An expository note. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, pp.361-366.
- Hamzah A (2010) Kaedah kualitatif dalam penyelidikan sosiobudaya. *Jurnal Pengajian Media Malaysia* 6(1).
- Hua AK (2016) Pengenalan Rangkakerja Metodologi dalam Kajian Penyelidikan: Satu Kajian Literatur. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities* 1(1), 17-24.
- Jaccard J (1983) *Statistics for the behavioral sciences*. Wadsworth Publishing Co, California.
- Johari K (2003) *Penyelidikan dalam pendidikan: Konsep dan prosedur*. Prentice Hall.
- Kamus Dewan (2005) ed. Ke-4. Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.
- Konting MM (2004) *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.
- Krejcie RV, Morgan DW (1970) Determining sample size for research activities. *Educ Psychol Meas.* 30(3), 607-610.
- Lakatos I (1978) The methodology of scientific research programmes.
- Merriam SB (1998) *Qualitative Research and Case Study Application in Education. Revised and Expanded from "Case Study Research in Education"*. Jossey-Bass Publication, 350 Sansome St. San Francisco, CA 94104.
- Yin RK (2013) *Case study research: Design and methods*. Sage publications.
- Sekaran U (2000) *Research methods for business. A skill building approach*, (3rd ed.). Wiley, New York.
- Shuttleworth M (2008) Definition of Research. Experiment Resource.
- Webster M (2006) Merriam-Webster online dictionary.